

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2 березня 2010 р. № 229
Київ

Про затвердження Типової навчальної програми підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 1138 від 23.12.2015
№ 161 від 22.03.2017}

Відповідно до статті 4 Закону України "Про дорожній рух" Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Типову навчальну програму підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів, що додається.

2. Міністерству внутрішніх справ, Міністерству освіти і науки, Міністерству інфраструктури відповідно до своїх повноважень забезпечити підготовку та перепідготовку водіїв транспортних засобів згідно з Типовою навчальною програмою, затвердженою цією постановою.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1138 від 23.12.2015}

3. Міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади привести власні акти у відповідність із цією постановою.

Прем'єр-міністр України

Ю.ТИМОШЕНКО

Інд. 31

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2 березня 2010 р. № 229

ТИПОВА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів

Типова навчальна програма складається з п'яти розділів і визначає кількість навчальних годин, відведених для вивчення кожного розділу під час підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів, з урахуванням категорій транспортних засобів.

Найменування розділу	Кількість навчальних годин				
	підготовка			перепідготовка	
	A, A1, B1	B	C, C1	C, C1, D, D1	BE, CE, C1E, DE, D1E
1. Будова і технічне обслуговування транспортного засобу	4	8	10	10	4
2. Правила дорожнього руху	70	70	70	30	20
3. Основи керування транспортним засобом і вимоги безпеки дорожнього руху	12	12	12	14	12
4. Етика водія транспортного засобу	10	10	10	6	6
5. Практичне керування транспортним засобом	20	40	60	30	15
Усього	116	140	162	90	57

Типові тематичні плани за розділами наведені у додатках 1-5.

На основі цієї Програми та типових тематичних планів заклад, що здійснює підготовку та перепідготовку водіїв транспортних засобів (далі - заклад), розробляє робочі програми і плани, які затверджуються територіальним органом з надання сервісних послуг МВС за місцезнаходженням закладу.

{Абзац третій із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1138 від 23.12.2015}

У разі необхідності заклад може змінювати загальну кількість навчальних годин, відведених для вивчення першого - четвертого розділів, але не більш як на 20 відсотків.

Тривалість заняття з теоретичної підготовки і практичного керування транспортним засобом (без урахування зміни слухачів, підбиття підсумків заняття і заповнення документів) становить 45 хвилин.

Заняття з практичного керування транспортним засобом проводяться індивідуально на майданчику для навчання з початкового керування та погодженому в установленому порядку маршруті.

Перші вісім занять з практичного керування транспортним засобом проводяться на учбовому транспортному засобі не більш як два заняття щодня, а наступні - не більш як чотири

заняття.

Під час проведення занять з практичного керування транспортним засобом можуть використовуватися тренажери, але не більш як протягом одного заняття щодня.

Заняття з практичного керування транспортним засобом проводяться закладом, зокрема з урахуванням безпечних умов дорожнього руху і протяжності маршруту.

Після завершення підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів для визначення рівня набутих ними знань, умінь і навичок та якості підготовки в закладі складаються заліки та іспити з теоретичної і практичної підготовки не менш як протягом трьох годин, які оцінюються за п'ятибальною шкалою.

Додаток 1
до Типової навчальної програми

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів за
розділом "Будова і технічне обслуговування транспортного засобу"

Транспортні засоби категорій А, А1, В1

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
	А, А1, В1
Тема 1. Загальна будова моторолера, мопеда та мотоцикла	0,5
Різновиди транспортних засобів: мопеди, мотоцикли, трицикли, квадроцикли, моторолери, мотоколяски. Класифікація транспортних засобів категорій А, А1, В1. Загальна будова моторолера, мопеда та мотоцикла, їх участь у дорожньому русі	
Тема 2. Двигун. Пальне та паливні суміші	1
Загальна будова, основні системи та механізми двигуна Принцип роботи одноциліндрового двотактного та чотиритактного двигунів Призначення, загальна будова та принцип роботи кривошипно-шатунного та газорозподільного механізмів. Фази газорозподілу Призначення, загальна будова та принцип роботи системи живлення. Робота карбюратора (інжектора) Марки пального. Октанове число. Паливні суміші. Двигуни, що працюють на бензині з різним октановим числом та паливних сумішах Призначення, загальна будова та принцип роботи систем змащення та охолодження двигуна Несправності основних систем та механізмів двигуна, їх виявлення та усунення	
Тема 3. Електрообладнання	0,5
Джерела електричної енергії Призначення та загальна будова акумуляторних батарей, генераторів змінного струму Призначення, загальна будова та принцип роботи системи запалювання та її приладів	

Системи запуску двигуна. Призначення та загальна будова стартера. Правила користування стартером	
Призначення та загальна будова фар, габаритних ліхтарів, покажчика повороту, звукового сигналу	
Несправності приладів та систем електрообладнання, їх виявлення та усунення	
Тема 4. Трансмісія, підвіска та механізми керування	1
Призначення та загальна будова трансмісії. Механізм зчеплення, його типи, коробка передач, карданна і ланцюгова передачі, редуктор, їх загальна будова та принцип роботи	
Призначення та загальна будова підвіски	
Пневматичні шини, їх маркування та експлуатація	
Призначення, загальна будова та принцип роботи механізмів керування. Рухова колонка, важелі управління механізмом зчеплення, гальмами, коробкою передач, дроселем карбюратора	
Несправності трансмісії, підвіски та механізмів керування, їх виявлення та усунення	
Тема 5. Технічне обслуговування та експлуатація моторолера, мопеда та мотоцикла	1
Підготовка нового моторолера, мопеда та мотоцикла до експлуатації	
Періодичність технічного обслуговування, щоденне технічне обслуговування, експлуатація моторолера, мопеда та мотоцикла в зимовий та літній період	
Усього	4

Транспортні засоби категорій В, С, С1, D, D1

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин			
	підготовка		перепідготовка	
	В	С, С1	С, С1	D, D1
Тема 1. Загальна будова транспортного засобу	1	1	1	1
Класифікація транспортних засобів за призначенням та категоріями. Загальна будова транспортних засобів та їх участь у дорожньому русі				
Тема 2. Двигун. Пальне та паливні суміші	2	3	3	2
Загальна будова, основні механізми та системи				

двигуна Призначення, загальна будова та принцип роботи кривошипно-шатунного та газорозподільного механізмів Призначення, загальна будова та принцип роботи системи охолодження двигуна Відмінності систем рідинного та повітряного охолодження двигуна Охолоджувальні рідини Переохолодження та перегрівання двигуна. Причини і способи запобігання перегріванню двигуна Призначення, загальна будова та принцип роботи системи змащення двигуна. Робота двигуна у разі недостатнього чи надмірного рівня мастила в системі змащення. Контроль за тиском мастила. Марки мастила Призначення та загальна будова системи живлення двигуна, принцип роботи її приладів. Типи двигуна (бензиновий, дизельний) Пальне для бензинового двигуна. Марки бензину. Октанове число. Паливні суміші, детонація паливної суміші. Вплив детонації на роботу двигуна. Турбонадув Загальна будова та принцип роботи систем живлення дизельного двигуна і газобалонного обладнання Несправності основних систем та механізмів двигуна, їх виявлення та усунення				
Тема 3. Електрообладнання	2	2	2	2
Призначення, загальна будова та принцип роботи системи електрообладнання та її приладів Призначення та загальна будова акумуляторної батареї Призначення, загальна будова та принцип роботи генератора змінного струму Призначення та загальна будова стартера. Дистанційна система керування та правила користування стартером Призначення та загальна будова контрольно-вимірювальних приладів. Контрольні лампи				

Призначення та загальна будова електричного двигуна опалювання кузова, системи вентиляції, склоочисників Додаткове обладнання кузова Призначення, розташування та загальна будова фар, габаритних ліхтарів, ламп освітлення, щитка контрольних приладів, попереджувальних сигналів, штепсельних розеток Загальна будова та принцип роботи покажчика повороту, аварійної світлової сигналізації, звукового сигналу та його реле. Призначення та загальна будова запобіжників Несправності джерела електричного струму, приладів освітлення і сигналізації, їх виявлення та усунення Механізми керування дверима (у разі перепідготовки водіїв транспортних засобів категорій D, D1)				
Тема 4. Трансмісія, підвіска та механізми керування	2	2	2	2
Призначення, загальна будова та принцип роботи трансмісії. Зчеплення, механічна та автоматична коробки передач, карданні передачі та ведучі мости Несправності трансмісії, їх виявлення та усунення Призначення, загальна будова та принцип роботи підвіски. Несправності підвіски, їх виявлення та усунення Пневматичні шини, їх маркування та експлуатація Призначення, загальна будова та принцип роботи механізмів рульового керування. Несправності механізмів рульового керування, їх виявлення та усунення Призначення, загальна будова та принцип роботи гальмової системи та її механізмів. Гальмова система з гідравлічним та пневматичним приводом Ретардери. Антиблокувальні системи коліс Рідини, що використовуються в роботі гідравлічного приводу гальм, їх властивості Несправності гальмової системи, їх виявлення та усунення Призначення, загальна будова та принцип роботи стоянкової (запасної) гальмової системи				
Тема 5. Технічне обслуговування та експлуатація транспортного засобу	1	2	2	3

Перевірка технічного стану та укомплектованості транспортного засобу. Проведення контрольного огляду транспортного засобу перед виїздом та після повернення				
Правила та умови безпечного перевезення пасажирів і вантажу				
Загальна будова, класифікація та технічне обслуговування причепів різних марок				
Завантаження, розміщення та кріплення вантажу				
Особливості експлуатації транспортного засобу				
Норми витрат пального (у тому числі в особливих умовах), мастильних матеріалів, рідин. Зменшення та збільшення норм витрат пального. Можливості економії пального, мастильних матеріалів і рідин. Витрати пального				
Усього	8	10	10	10

Транспортні засоби категорій BE, CE, C1E, DE, D1E

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Тема 1. Загальна будова автомобіля-тягача	0,5
Загальна будова та класифікація автомобіля-тягача Технічні характеристики, загальна будова та класифікація причепів і напівпричепів	
Тема 2. Електрообладнання	0,5
Загальна схема електрообладнання автопоїзда Загальна будова систем освітлення і сигналізації, додаткового обладнання автомобіля-тягача з причепом і напівпричепом Несправності та технічне обслуговування електрообладнання автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа	
Тема 3. Ходова частина	1
Загальна будова ходової частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа Колеса дискові і бездискові, їх кріплення Загальна будова та принцип роботи підвіски причепа і напівпричепа Несправності ходової частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа, їх виявлення та усунення	

Технічне обслуговування ходової частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа	
Тема 4. Гальмова система	1
Загальна будова гальмової системи та гальмових механізмів автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа. Регулювання гальмових механізмів Загальна будова та принцип роботи гальмової системи з пневматичним приводом Ретардери. Антиблокувальні системи коліс Стоянкова (запасна) гальмова система Несправності гальмової системи та гальмових механізмів, їх виявлення та усунення	
Тема 5. Тягово-зчепні пристрої. Додаткове обладнання	1
Загальна будова поворотних пристроїв причепа і причепа-розпуски, тягово-зчепних пристроїв причепа і напівпричепа, додаткового обладнання автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа (холодильна та компресорна установки, гідропідіймачі причепа-самоскида, опорні пристрої напівпричепа, вантажні пристрої) Несправності тягово-зчепних пристроїв та додаткового обладнання причепа і напівпричепа, їх виявлення та усунення	
Усього	4

Додаток 2
до Типової навчальної програми

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів за
розділом "Правила дорожнього руху"

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин		
	підготовка	перепідготовка	
		A, A1, B, B1, C, C1	C, C1, D, D1
Тема 1. Загальні положення	5	3	2
Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху Загальна структура Правил дорожнього руху Терміни, визначені у Правилах дорожнього руху Порядок уведення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху			
Тема 2. Обов'язки і права водіїв транспортних засобів, пішоходів і пасажирів	4	2	1
Обов'язки і права водіїв транспортних засобів. Обставини, за яких водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортним засобом Обов'язки і права водіїв транспортних засобів, що рухаються з увімкнутими проблісковими маячками та/або спеціальним звуковим сигналом, виконуючи невідкладне службове завдання Обов'язки водіїв транспортних засобів щодо надання безперешкодного проїзду транспортним засобам оперативних та дорожньо-експлуатаційних служб Обов'язки учасників дорожнього руху, причетних до дорожньо-транспортної пригоди Обов'язки, права та правила поведінки пішоходів і пасажирів			
Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	2	2	1

Вікові обмеження та вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин. Технічний стан і обладнання зазначених транспортних засобів Розміщення таких транспортних засобів на проїзній частині. Правила користування велосипедною доріжкою. Випадки, коли рух зазначених транспортних засобів і тварин забороняється			
Тема 4. Дорожні знаки	8	2	1
Дорожні знаки, їх класифікація та значення в системі організації дорожнього руху, вимоги до встановлення Попереджувальні знаки, їх призначення, вимоги до встановлення. Найменування кожного знака, його значення та зона дії. Знаки, що повторюються, їх встановлення. Таблички до попереджувальних знаків. Дії водія транспортного засобу, що наближається до небезпечної ділянки автомобільної дороги з встановленим попереджувальним знаком. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання попереджувальним знаком Знаки пріоритету, їх призначення. Найменування кожного знака, його встановлення та зона дії. Дії водія транспортного засобу, який наближається до ділянки автомобільної дороги з встановленим знаком пріоритету. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання знаком пріоритету Заборонні знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, особливості його встановлення та зона дії. Таблички до заборонних знаків. Дії водія транспортного засобу, який наближається до ділянки автомобільної дороги з встановленим заборонним знаком. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання заборонним знаком Наказові знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, особливості його встановлення та зона дії. Таблички до наказових знаків. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання наказовим знаком Інформаційно-вказівні знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, його встановлення та зона дії. Таблички до інформаційно-вказівних знаків. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання інформаційно-вказівним знаком Знаки сервісу, їх призначення. Найменування			

кожного знака, його встановлення. Таблички до знаків сервісу			
Тема 5. Дорожні розмітка та обладнання	3	1	1
Дорожні розмітка та обладнання, їх значення в системі організації дорожнього руху. Класифікація дорожньої розмітки Призначення горизонтальної дорожньої розмітки, її колір і правила нанесення. Написи та позначки на проїзній частині автомобільної дороги. Дії водія транспортного засобу відповідно до нанесеної розмітки Призначення вертикальної дорожньої розмітки, її колір і правила нанесення. Дії водія транспортного засобу відповідно до нанесеної розмітки Дорожнє обладнання як засіб регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках автомобільної дороги (огороження, світлове сигнальне обладнання, попереджувальні світлові круглі тумби тощо)			
Тема 6. Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофора і сигналів регулювальника	5	2	1
Засоби регулювання дорожнього руху. Типи світлофорів, їх призначення. Світлофори, що мають сигнали біло-місячного кольору. Реверсивні світлофори. Світлофори, що регулюють рух пішоходів. Регулювання руху трамваїв та інших транспортних засобів, які рухаються по відокремленій смузі. Організація дорожнього руху за допомогою світлофорів Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів регулювальника, їх значення			
Практичне заняття за темами 2-6	2	1	1
Практичне керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування або автомобільній дорозі з встановленими дорожніми знаками, нанесеною дорожньою розміткою, керуючися сигналами світлофора та регулювальника Аналіз типових дорожньо-транспортних пригод з використанням технічних засобів, макетів, стендів			
Тема 7. Попереджувальні сигнали	2	1	1
Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі звукових і світлових сигналів та сигналів за допомогою рук. Випадки обов'язкового			

увімкнення ближнього і дальнього світла фар або протитуманних фар, аварійної світлової сигналізації. Наслідки порушення вимог до подачі попереджувальних сигналів			
Тема 8. Порядок руху, зупинка і стоянка транспортного засобу	8	2	1
Початок і зміна напрямку руху. Обов'язки водія транспортного засобу перед початком руху, здійснення будь-яких маневрів з поворотом і розворотом на перехресті та поза ним. Вимоги до використання смуг гальмування та розгону Обов'язки водія у разі, коли траєкторії руху транспортних засобів перетинаються, а черговість руху не встановлена Порядок руху заднім ходом. Місця, в яких забороняється розворот Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху перед початком руху транспортного засобу і зміни його напрямку Смуги для руху нерейкових транспортних засобів. Вимоги до розташування транспортного засобу на проїзній частині автомобільної дороги в межах і за межами населених пунктів, що має дві, три, чотири і більше смуг руху. Випадки, коли дозволяється рух транспортного засобу по трамвайній колії. Виїзд і рух по автомобільній дорозі, що має смугу для реверсивного руху. Наслідки порушення вимог до розташування транспортних засобів на проїзній частині автомобільної дороги Швидкість руху транспортного засобу в житлових і пішохідних зонах, в межах і за межами населених пунктів, на автомагістралях, під час буксирування зазначеного засобу і причепа. Безпечні дистанція та інтервал. Вимоги до водія тихохідного і великовантажного транспортного засобу, в разі виникнення перешкоди або небезпеки для руху. Наслідки порушення вимог до швидкості руху, дотримання безпечних дистанції та інтервалу Зустрічний роз'їзд та обгін. Випадки, коли обгін забороняється. Особливості виконання обгону в різних дорожніх ситуаціях. Наслідки порушення вимог до виконання зустрічного роз'їзду та обгону Вимоги до зупинки і стоянки транспортного засобу. Випадки, коли водій може залишити транспортний засіб на зупинці або стоянці. Стоянка біля тротуару і на тротуарах. Місця, у яких заборонені зупинка і стоянка. Вимоги до водія у разі вимушеної зупинки і стоянки. Наслідки порушення правил зупинки і			

стоянки			
Тема 9. Проїзд перехресть	8	3	1
Види перехресть. Вимоги до руху праворуч та ліворуч на перехресті. Випадки, коли забороняється виїжджати на перехрестя Порядок і черговість проїзду регульованих перехресть. Вимоги до проїзду перехресть, де ввімкнені світлофори з додатковими секціями. Пріоритет сигналів світлофора і регулювальника, дорожні знаки Вимоги до проїзду перехресть, створених рівнозначними і нерівнозначними автомобільними дорогами. Черговість проїзду, якщо головна автомобільна дорога змінює напрямок руху на перехресті. Проїзд перехресть у разі, коли водій транспортного засобу не може визначити головну автомобільну дорогу, а знаки пріоритету відсутні. Наслідки порушення вимог до проїзду перехресть			
Тема 10. Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Переваги маршрутних транспортних засобів	4	2	1
Види пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Вимоги до проїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Випадки, коли забороняється проїзд залізничних переїздів. Дії водія транспортного засобу під час вимушеної зупинки на залізничному переїзді. Наслідки порушення вимог до переїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів Переваги маршрутних транспортних засобів, які розпочинають рух від зупинок у межах населених пунктів та вимоги до їх водіїв Вимоги до користування смугами на автомобільній дорозі, позначеними дорожніми знаками 5.8 і 5.11 згідно з Правилами дорожнього руху. Переваги трамваїв у разі, коли вони рухаються поза перехрестями. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху			
Тема 11. Перевезення пасажирів і вантажів	3	1	1
Вимоги до перевезення пасажирів, зокрема дітей, і транспортних засобів, призначених для їх перевезення, швидкості руху. Випадки, коли перевезення пасажирів забороняється. Вимоги до завантаження, розміщення і перевезення вантажу. Наслідки порушення вимог до перевезення пасажирів і вантажів			

Практичне заняття за темами 7-11	1	1	1
Практичне керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування та маршруті в умовах дорожнього руху. Виконання комплексних завдань Аналіз причин виникнення типових дорожньо-транспортних пригод з використанням технічних засобів, макетів і навчальних матеріалів			
Тема 12. Особливі умови руху	8	2	1
Особливості руху транспортного засобу в темну пору доби або в умовах недостатньої видимості, зокрема тунелях. Вимоги до руху транспортного засобу з увімкненим ближнім і дальнім світлом фар, габаритними і стоянковими вогнями, протитуманними фарами і ліхтарями, фарами-прожекторами і фарами-шукачами, розпізнавальними знаками автопоїзда. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар Способи буксирування транспортного засобу, зокрема механічного транспортного засобу, на гнучкому і жорсткому зчепленні та методом часткового навантаження на платформу чи спеціальне опорне пристосування. Випадки, коли буксирування забороняється. Перевезення пасажирів під час буксирування транспортного засобу Порядок і умови проведення занять з практичного керування транспортним засобом. Вимоги до слухача, спеціаліста з питань навчання керуванню транспортним засобом, а також обладнання транспортного засобу, на якому проводяться такі заняття Організація руху транспортних засобів у колоні. Установлення розпізнавального знака "Колона". Розташування та швидкість руху транспортних засобів у колоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються у колоні Рух пішоходів у житловій зоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів під час руху автомобільними дорогами у житловій зоні Автомагістралі і автомобільні дороги, їх основні ознаки Транспортні розв'язки на автомагістралях і автомобільних дорогах. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються на автомагістралях і автомобільних дорогах. Обмеження руху на автомагістралях і автомобільних дорогах Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків.			

Вимоги до руху на гірських дорогах і крутих спусках Вимоги до водія транспортного засобу, що прибуває до України з іншої країни, а також водія - громадянина України, який виїжджає за кордон Наслідки порушення вимог до користування зовнішніми світловими приладами, буксирування та експлуатації транспортних составів, руху транспортних засобів у колоні, в житловій зоні, на автомагістралях і автомобільних дорогах, гірських дорогах і крутих спусках			
Тема 13. Технічний стан, обладнання, номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу	2	1	1
Порядок і умови експлуатації транспортного засобу Несправності транспортного засобу, в разі виникнення яких водій повинен вжити заходів до їх усунення та подальший рух заборонено Наслідки порушення вимог до технічного стану та обладнання транспортного засобу Номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу Номерні знаки і написи, обов'язкові для механічного транспортного засобу. Вимоги до обладнання такого засобу розпізнавальними знаками. Попереджувальні пристрої (прапорці, щитки). Знак аварійної зупинки (ліхтар) Наслідки порушення вимог до стану номерних і розпізнавальних знаків, написів, позначень			
Тема 14. Організація дорожнього руху, що потребує узгодження з Національною поліцією	1	1	1
Розміщення в смугах відведення автомобільних доріг штучних споруд, визначення маршрутів та переліку автомобільних доріг, на яких може проводитися навчання керуванню транспортним засобом, умови та порядок руху в колоні у складі більш як п'ять механічних транспортних засобів, встановлення на транспортних засобах спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв			
Практичне заняття за темами 12-14	2	1	1
Аналіз причин виникнення типових дорожньо-транспортних пригод з використанням технічних засобів, макетів, стендів і навчальних матеріалів			

Виконання комплексних завдань			
Іспит	2	2	2
Усього	70	30	20

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1138 від 23.12.2015}

<http://www.avtoosvita.com.ua>

Додаток 3
до Типової навчальної програми

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів за
розділом "Основи керування транспортним засобом і вимоги
безпеки дорожнього руху"

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Тема 1. Основи керування транспортним засобом	2 (4*)
Робоче місце водія транспортного засобу. Основні механізми та устаткування, що забезпечують керування транспортним засобом, їх розміщення Призначення систем керування, її приладів та індикаторів. Дії водія транспортного засобу під час використання світлових і звукових сигналів Техніка керування транспортним засобом Зовнішні умови, що впливають на керування транспортним засобом. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги. Початок руху і розгін з послідовним перемиканням передач. Вибір оптимальної швидкості руху Вибір швидкості і траєкторії руху на поворотах і в умовах обмеженого проїзду залежно від особливостей конструкції транспортного засобу. Вибір швидкості руху в межах і за межами населених пунктів Повільне, екстрене, переривчасте гальмування. Правила керування гальмовою системою, зокрема на слизькій ділянці автомобільної дороги. Дії водія транспортного засобу в разі пошкодження елементів гальмової системи Керування транспортним засобом в умовах обмеженого проїзду та недостатньої видимості, на перехрестях, пішохідному переході, крутих поворотах, підйомах і спусках, у транспортному потоці. Послідовність огляду автомобільної дороги під час наближення до перехрестя і пішохідних переходів. Керування транспортним засобом під час руху через регульовані і нерегульовані перехрестя, пішохідні переходи, біля місць великого скупчення пішоходів Габарити транспортного засобу	
Тема 2. Безпека дорожнього руху	4
Кліматичні умови, що впливають на керування транспортним засобом під час прямолінійного руху, розгону і гальмування, на поворотах. Центр ваги та його вплив на стійкість транспортного засобу. Опір повітря, сила інерції	

Швидкість і прискорення

Сила тяги. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги, його зміна залежно від кліматичних умов, стану шин, автомобільної дороги, швидкості руху. Вплив поперечного нахилу автомобільної дороги і бокового вітру на транспортний засіб

Керованість транспортного засобу. Вплив конструкції та стану шин на керованість транспортного засобу. Стабілізація і коливання передніх коліс та їх вплив на прямолінійність руху транспортного засобу. Зміна напрямку руху. Плавність руху. Відрив коліс від автомобільної дороги. Гальмування, гальмовий шлях, його залежність від швидкості руху, ступеня прилягання коліс до автомобільної дороги та інших факторів

Час, необхідний для реагування водія транспортного засобу на зміни, що відбуваються в дорожньому русі, та спрацьовування гальмового приводу. Безпечні дистанція та інтервал, способи їх дотримання. Час і відстань, які потрібні для гальмування і зупинки транспортного засобу за різних умов руху і швидкості. Дотримання безпечних дистанції та інтервалу за різних умов руху (інтенсивність і швидкість транспортного потоку, стан автомобільної дороги та кліматичні умови) і під час зупинки транспортного засобу. Прийняття компромісних рішень у разі виникнення складної дорожньої обстановки

Керування транспортним засобом у місцях зупинок маршрутних транспортних засобів, під час зустрічного роз'їзду, випередження та обгону

Способи паркування і стоянки транспортного засобу

Обгін і зустрічний роз'їзд

Проїзд залізничного переїзду

Початок руху на крутих спусках і підйомах, слизькій та важкопрохідній ділянках автомобільної дороги, зокрема без буксування коліс. Проїзд небезпечною ділянкою автомобільної дороги (звуження проїзної частини, смоляне і гравійне покриття, зтяжний підйом і спуск, під'їзд до мосту, залізничного переїзду) та ділянкою, на якій проводяться ремонтні роботи

Особливості дорожньої обстановки в межах і за межами населених пунктів. Оцінка дорожньої обстановки під час руху вперед, заднім ходом, гальмування, перед поворотом, маневруванням і обгоном. Використання дзеркала заднього виду. Огляд контрольно-вимірювальних приладів та прилеглих доріг під час проїзду перехресть

Вплив дорожніх умов на безпеку руху. Вимоги до руху по гірській дорозі

Керування транспортним засобом під час руху в межах і за межами населених пунктів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості, дощу, туману, снігопаду. Користування світловими приладами. Рушання з місця зупинки чи стоянки. Дії водія транспортного засобу під час засліплення зустрічним світлом фар та запобігання такому засліпленню

Керування транспортним засобом у весняний та осінньо-зимовий період, на льодових переправах Перевезення пасажирів і вантажів Забезпечення стійкості транспортного засобу під час розгону, гальмування, повороту. Резерви стійкості транспортного засобу Дії водія транспортного засобу, зокрема, під час заносу, виникнення загрози зіткнення, пожежі, пошкодження елементів гальмової системи Дорожньо-транспортні пригоди, їх класифікація та статистика Розподіл дорожньо-транспортних пригод за порами року, днями тижня, часом доби, категоріями автомобільних доріг, видами транспортних засобів та іншими факторами Особливості створення аварійної ситуації в межах і за межами населених пунктів Основні причини виникнення дорожньо-транспортних пригод та їх запобігання Види експертизи дорожньо-транспортних пригод	
Тема 3. Медичне забезпечення	4
Механізм травми у потерпілих внаслідок виникнення дорожньо-транспортної пригоди Поняття про механізм травм. Особливості травм у водіїв, пасажирів, пішоходів. Мотоциклетна та велосипедна травма Огляд місця події. Первинний та вторинний огляд потерпілого Правила огляду місця події. Алгоритм дій Первинний та вторинний огляд потерпілих Серцево-легенева реанімація Універсальний алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації у потерпілих Допомога потерпілим при травмах Види травм. Принципи надання домедичної допомоги Зупинка кровотечі Переломи, вивихи Травми інших анатомічних ділянок Вплив алкоголю та наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на організм людини Особливості впливу алкоголю та наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на організм людини та їх вплив на процес управління транспортними засобами”.	
Тема 4. Основи права	2
Основи законодавства про дорожній рух, автомобільний транспорт, страхування цивільно-правової відповідальності, охорону праці. Основні вимоги постанов Кабінету Міністрів України від 7 вересня	

1998 р. № 1388 "Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів" (Офіційний вісник України, 1998 р., № 36, ст. 1327; 2009 р., № 101, ст. 3521), від 8 травня 1993 р. № 340 "Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами" (ЗП України, 1993 р., № 10, ст. 211; Офіційний вісник України, 2009 р., № 39, ст. 1311), від 9 липня 2008 р. № 606 "Про затвердження Порядку проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів" (Офіційний вісник України, 2008 р., № 51, ст. 1682) Порядок і строки проведення державної реєстрації транспортних засобів Вимоги до експлуатації транспортного засобу Мета, періодичність і порядок проведення технічного огляду. Відповідальність власника за технічний стан транспортного засобу. Податок з власників транспортного засобу Порядок допуску до керування транспортним засобом та отримання посвідчення водія Цивільна відповідальність. Відшкодування матеріальних збитків, що завдані під час виникнення дорожньо-транспортної пригоди Право власності, суб'єкти права власності. Право власності і володіння транспортним засобом Небезпечні випадки, які виникають під час експлуатації та обслуговування транспортного засобу. Попереджувальні надписи. Знаки безпеки Законодавство з питань охорони навколишнього природного середовища, відповідальність за його порушення. Основні заходи щодо зниження негативного впливу транспортних засобів на навколишнє природне середовище Відповідальність за порушення Правил дорожнього руху і виникнення дорожньо-транспортних пригод. Види адміністративних правопорушень, адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху Кримінальна відповідальність за порушення Правил дорожнього руху. Види покарань	
Усього	12

* Кількість навчальних годин, відведених для проведення занять з практичного керування транспортним засобом під час перепідготовки водіїв транспортних засобів категорій С, С1, D, D1

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 161 від 22.03.2017}

Додаток 4
до Типової навчальної програми

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів за
розділом "Етика водія транспортного засобу"

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин	
	підготовка	перепідготовка
Тема 1. Психофізіологічні основи поведінки водія	3	2
Індивідуальні якості водія транспортного засобу та його уміння оцінювати і прогнозувати дорожньо-транспортну ситуацію, а також час, необхідний для реагування на зміни, що відбуваються в дорожньому русі Гострота зору. Поле зору. Адаптація (відновлення зору) під час раптового переходу від світла до темряви і навпаки. Засліплення. Зміна поля зору залежно від швидкості руху і щільності транспортного потоку. Помилки в оцінці дорожньої обстановки. Вплив алкогольних напоїв, наркотичних і психотропних речовин, лікарських препаратів на поведінку водія транспортного засобу Прогнозування розвитку дорожньої ситуації Підготовленість водія до керування транспортним засобом, вплив майстерності, стажу керування транспортним засобом і віку на безпеку керування. Дисциплінованість, емоційна стійкість, витривалість, самовладання Стресовий стан, його запобігання та усунення, прийоми самоконтролю. Вплив психофізіологічного стану водія транспортного засобу на його поведінку Незадовільний стан здоров'я водія і його вплив на керування транспортним засобом		
Тема 2. Етика водія транспортного засобу	7	4
Етика водія транспортного засобу. Основні норми і правила поведінки водія транспортного засобу Культура обслуговування пасажирів, зокрема дітей, людей похилого віку, інвалідів та осіб з обмеженими фізичними можливостями Дотримання Правил дорожнього руху як головний елемент етики водія транспортного засобу. Відносини між водіями та пішоходами. Охорона навколишнього природного		

середовища. Прояви культури водія транспортного засобу у використанні звукових сигналів, методів гальмування та обгону, утриманні транспортного засобу в належному стані		
Етика пішоходів, велосипедистів та водіїв мопедів		
Культура керування транспортним засобом у складних погодних умовах. Культура перевезення вантажів Взаємодопомога водіїв транспортних засобів		
Усього	10	6

Додаток 5
до Типової навчальної програми

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів за
розділом "Практичне керування транспортними засобами"

Транспортні засоби категорій А, А1, В1

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
	А, А1, В1
Тема 1. Системи керування транспортним засобом і сигналізації	1
Посадка водія в транспортний засіб, положення водія транспортного засобу за кермом, вихід з транспортного засобу Розташування системи керування, сигналізації та контрольно-вимірювальних приладів Початок руху, переключення передач і гальмування (при непрацюючому двигуні). Регулювання дзеркал Підготовка двигуна до запуску, запуск та зупинка двигуна Прогрівання двигуна, спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів Рушання з місця, переключення передач у висхідному і низхідному порядку (з працюючим двигуном і піднятим ведучим колесом), поставлення важеля переключення передач у висхідну позицію	
Тема 2. Підготовка до виїзду. Рух з невеликою швидкістю	1
Контрольний огляд транспортного засобу перед виїздом, запуск та прогрівання двигуна Повільне рушання з місця, рух по прямій на першій передачі Підтримання заданої частоти обертів колінчатого валу двигуна. Збереження рівноваги, гальмування та зупинка транспортного засобу	
Тема 3. Рух з різною швидкістю	2
Рух по прямій. Регулювання швидкості руху шляхом зміни режиму роботи двигуна Вибір місця зупинки транспортного засобу. Зупинка двигуна. Поставлення важеля перемикачів передач у висхідну позицію Рушання з місця, розгін. Перемикачів передач у висхідному і низхідному порядку	

Рушання з місця, послідовне перемикання передач, увімкнення сигналів повороту, зупинка транспортного засобу у визначеному місці	
Тема 4. Рух із зміною напрямку	2
Увімкнення сигналів повороту під час зміни напрямку руху Рушання з місця, розгін, повороти праворуч, ліворуч на кільцевому маршруті Рушання з місця, послідовне перемикання передач. Гальмування двигуном та гальмами. Екстремне гальмування. Зупинка транспортного засобу у визначеному місці	
Тема 5. Маневрування в умовах обмеженого проїзду	4
Проїзд по "колу" Проїзд по "габаритному коридору", "вісімці", "колійній дошці" з прямолінійного руху і з попереднім поворотом праворуч, ліворуч Проїзд перехрестя прямо, з поворотом праворуч та розворотом. Одночасний проїзд перехрестя трьома транспортними засобами у різних напрямках Проїзд по "габаритному коридору", "колу", "вісімці", "колійній дошці", "змійці", зокрема послідовно з Х-подібного перехрестя, і зупинка транспортного засобу на стоп-лінії	
Тема 6. Керування транспортним засобом за межами населеного пункту	4
Рух у транспортному потоці, виїзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну Проїзд перехрещення автомобільних доріг на різних рівнях. Рух на крутих поворотах, підйомах, спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях Обгін, зустрічний роз'їзд у місцях звуження автомобільної дороги Зустрічний роз'їзд на поворотах Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів, зупинок маршрутних транспортних засобів Рух на підйомах і спусках, зупинка, поновлення руху Повороти і розвороти. Екстремне гальмування	
Тема 7. Керування транспортним засобом у межах населеного пункту	5
Виїзд на автомобільну дорогу. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, об'їзд та обгін транспортних засобів	

Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару між іншими транспортними засобами	
Рух на автомобільних дорогах з одностороннім рухом, по кільцевому маршруту з об'їздом транспортних засобів, що не рухаються	
Рух з дотриманням безпечної дистанції, зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги, обгін, зупинка на узбіччі, поновлення руху	
Розвороти, рух через мости, шляхопроводи, тунелі Проїзд складних регульованих перехресть, зокрема у транспортному потоці, повороти і розвороти на перехресті	
Іспит	1
Усього	20

Примітка.

Заняття з практичного керування транспортними засобами категорій А, А1, В1 проводяться на майданчику для навчання з початкового керування (далі - майданчик).

Транспортні засоби категорій В, С, С1, D, D1

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин			
	підготовка		перепідготовка	
	В	С, С1	С, С1	D, D1
Тема 1. Основи керування транспортним засобом	2	2	1	1
Посадка водія в транспортний засіб. Ознайомлення із системами керування і сигналізації, контрольні-вимірювальними приладами. Правильне положення рук на рульовому колесі та ніг на педалях				
Регулювання сидіння, дзеркал заднього виду, ременів безпеки				
Запуск двигуна. Спостереження за показаннями контрольні-вимірювальних приладів				
Прийоми керування транспортним засобом				
Рушання з місця, рух по прямій з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Регулювання швидкості руху. Повороти праворуч, ліворуч, гальмування, зупинка				
Повороти керма праворуч, ліворуч двома руками, у тому числі "перехопленням", правою або лівою рукою, збільшення кількості поворотів керма				
Взаємодія систем керування перед початком руху,				

під час руху на різних передачах з розворотами, поворотами, повільне і термінове гальмування, зупинка. Рух заднім ходом. Розвороти в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Зупинка і стоянка				
Тема 2. Керування транспортним засобом на майданчику	5	12	6	4
Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів Рушання з місця Рух з невеликою швидкістю Рух з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Зупинка Рух заднім ходом прямо, з поворотом та розворотом Рух з різною швидкістю. Рух по прямій з перемиканням передач. Розгін. Перемикання передач у висхідному і низхідному порядку. Перемикання на нижчу передачу без дотримання послідовності виконання різних видів гальмування (повільне, екстрене, переривчасте) Рух у різних напрямках. Повороти праворуч, ліворуч. Рух між перешкодами з поворотами праворуч, ліворуч. Рух заднім ходом з використанням різних способів стеження за дорогою (через заднє або бокове вікно, відкриті двері кабіни, за допомогою дзеркал заднього виду). Рух заднім ходом з поворотами праворуч, ліворуч в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Рух заднім ходом вздовж стіни, зупинка. Від'їзд від стіни. Рух заднім ходом вгору Виїзд на естакаду і з'їзд з неї переднім і заднім ходом. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом, під кутом 45 град., 90 град., між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Рух по "колійній дошці" переднім і заднім ходом. Поставлення транспортного засобу на стоянку, в бокс. Рух по "габаритному тунелю" прямо та з поворотом, переднім і заднім ходом Рух по "вісімці", "змійкою", переднім ходом. В'їзд до "габаритного дворика" прямо і з поворотом,				

маневрування та виїзд з нього. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом біля умовного тротуару, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака Рух на ділянках, де створені небезпечні умови (залізничний переїзд без шлагбаума і з шлагбаумом, перехрестя, зупинка маршрутних транспортних засобів, раптова поява пішохода тощо)				
Контрольна перевірка - залік (на майданчику)	0,5	0,5	0,5	0,5
Рушання з місця, розгін і перемикання передач у висхідному і низхідному порядку, зупинка Рух прямо, по "вісімці", маневрування в умовах обмеженого проїзду, повороти, розвороти, зупинка у визначеному місці Маневрування заднім ходом, в'їзд у бокс Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, залізничних переїздів Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд				
Тема 3. Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху	6	12 (2*)	6 (1*)	3 (1*)
Рух по прямій з дотриманням безпечної дистанції та необхідної швидкості. Зупинка на узбіччі та відновлення руху Проїзд перехресть прямо, з поворотом праворуч, ліворуч. Рух автомобільними дорогами з обмеженою видимістю, підйомами і спусками. Зупинка і рушання з місця. Рух на мостах, шляхопроводах, у тунелях. Проїзд залізничних переїздів із шлагбаумом і без шлагбаума. Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд Прийоми маневрування на автозаправній станції Керування транспортним засобом у межах населеного пункту. Рух у транспортному потоці. Маневрування під час руху на автомобільній дорозі з багаторядним рухом. Об'їзд, обгін з дотриманням безпечних дистанцій та інтервалу. Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Виїзд з другорядної автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги. Проїзд Т-, V-, X-подібних перехресть прямо, з поворотами праворуч, ліворуч. Проїзд майданів. Рух автомобільною дорогою з				

трамвайною колією, повороти праворуч, ліворуч і розворот Подолання перешкод під час руху переднім і заднім ходом поперемінне передніми та задніми колесами на спуску, сідловині із зупинкою у впадині поперемінне передніми та задніми колесами без гальмування, виїзд на "клин" передніми колесами і зупинка на вершині (дві - три секунди)				
Тема 4. Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху	8 (2*)	12 (2*)	7 (2*)	7 (2*)
Рух у транспортному потоці, з'їзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну. Рух на естакадах, закруглених ділянках автомобільної дороги, віражах, підйомах і спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях. Обгін, зустрічний роз'їзд на ділянках звуження автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на поворотах. Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів і зупинок маршрутних транспортних засобів у їх межах Виїзд на автомобільну дорогу в межах населених пунктів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, обгін транспортних засобів. Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару. Паркування. Рух автомобільними дорогами з одностороннім рухом. Розвороти на автомобільній дорозі, шляхопроводі, у тунелі. Проїзд складних регульованих і нерегульованих перехресть. Проїзд перехресть у транспортному потоці, повороти праворуч, ліворуч і розвороти на перехресті				
Контрольна перевірка - залік	0,5	0,5	0,5	0,5
Рушання від тротуару (узбіччя) Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої Рух з різною швидкістю, зупинка Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з низькою та високою інтенсивністю руху Обгін, об'їзд, зустрічний роз'їзд Маневрування в умовах обмеженого проїзду Зупинка і рушання з місця на підйомах Проїзд перехресть, залізничних переїздів				
Тема 5. Керування транспортним засобом в особливих умовах	8	8	3	7

Керування транспортним засобом в умовах бездоріжжя. Виїзд на ґрунтову дорогу. Рух на об'їзних шляхах, зустрічний роз'їзд. Рух на крутих поворотах, підйомах і спусках, засніжених, лісових та інших дорогах Керування транспортним засобом у темну пору доби. Виїзд на автомобільну дорогу із штучним освітленням та без нього Користування світловими приладами. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар Буксирування транспортного засобу. Зчеплення транспортних засобів жорсткою і гнучкою зчіпкою з дотриманням вимог безпеки. Перевірка надійності зчеплення. Буксирування транспортного засобу по прямій, на поворотах, підйомах і спусках. Зупинка біля тротуару (на узбіччі). В'їзд у ворота, відчеплення транспортного засобу				
Тема 6. Удосконалення навичок керування транспортним засобом	9 (2*)	12	5	6
Маневрування в умовах обмеженого проїзду, заднім ходом Складне та екстрене маневрування. Терміновий розгін і гальмування Маневрування на автомобільній дорозі з інтенсивним рухом. Взаємодія з пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка, початок руху Керування транспортним засобом з причепом, маса якого не перевищує 750 кілограмів Уміння керуватися дорожніми знаками і розміткою. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо її попередження Прийоми керування транспортним засобом (повільне рушання з місця, терміновий розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції) Контраварійна підготовка. Розгін, термінове гальмування і маневрування на слизькій ділянці автомобільної дороги Вимоги до керування транспортним засобом з метою його стабілізації під час заносу малої та				

середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу				
Об'їзд перешкоди. Маневрування. Екстрене гальмування				
Іспит	1	1	1	1
Усього	40	60	30	30

* Тут і далі - кількість навчальних годин, відведених для проведення занять з практичного керування транспортними засобами категорій B, C, C1, D, D1 на майданчику в темну пору доби.

Транспортні засоби категорій BE, CE, C1E, DE, D1E

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Тема 1. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом)	1
Ознайомлення із системами керування, сигналізації та контрольно-вимірними приладами. Контрольний огляд технічного стану автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) перед виїздом Посадка на робоче місце водія, регулювання сидіння, дзеркал заднього виду Вимоги до керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) з метою його стабілізації під час заносу малої та середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу Підготовка і запуск двигуна. Рушання з місця, розгін, послідовне перемикання передач у висхідному і низхідному порядку. Заправка паливом. Користування системами керування, допоміжними приладами і устаткуванням Рушання, повільне гальмування, зупинка	
Тема 2. Маневрування в умовах обмеженого проїзду	3
Рух по прямій на різних передачах. Розвороти, зокрема під час руху заднім ходом на вузьких ділянках автомобільної дороги. Рух заднім ходом по прямій з використанням дзеркал заднього виду. Повороти ліворуч, праворуч під час руху заднім ходом по прямій, а також з лівого і правого поворотів під різними кутами Виїзд на естакаду та з'їзд з неї переднім і заднім ходом. Зупинка автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) під час руху переднім і заднім ходом, під кутом 45 град., 90 град., між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака Під'їзд до обмежувача руху переднім і заднім ходом. В'їзд у бокс переднім і заднім ходом	

Тема 3. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху. Прийоми економічного керування	3
Виїзд на автомобільну дорогу. Рух у транспортному потоці. Зупинка на узбіччі, біля тротуару (краю проїзної частини). Рушання з місця зупинки чи стоянки, рух по прямій, маневрування, об'їзд, обгін Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, зупинок маршрутних транспортних засобів, пішохідних переходів. Виїзд на головну автомобільну дорогу. Розвороти з використанням і без використання заднього ходу. Зустрічний роз'їзд. В'їзд та виїзд з воріт переднім і заднім ходом Рух на мостах і шляхопроводах, проїзд залізничних переїздів із шлагбаумом і без шлагбаума. Прийоми маневрування на автозаправних станціях Зупинка на спуску і підйомі. Рушання на підйомі Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо її попередження Прийоми економічного керування (повільне рушання з місця, енергійний розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції)	
Контрольна перевірка - залік (на майданчику)	0,5
Рушання від тротуару (узбіччя) Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої Рух з різною швидкістю, зупинка Керування в транспортному потоці з низькою інтенсивністю руху Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд Маневрування в умовах обмеженого проїзду Зупинка і рушання з місця на підйомі Проїзд перехресть, залізничних переїздів	
Тема 4. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху	3
Виїзд на автомобільну дорогу з високою інтенсивністю руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка біля тротуару (на узбіччі), на краю проїзної частини Рушання з місця зупинки чи стоянки. Проїзд зупинок маршрутних транспортних засобів, пішохідних переходів. Рух на автомобільних дорогах з одностороннім і двостороннім рухом з двома, трьома і	

більше смугами в одному напрямку Проїзд перехресть з поворотами і розворотами. Розвороти поза перехрестями. Вїзд та виїзд з воріт переднім і заднім ходом Зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільних доріг, на поворотах	
Тема 5. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у темну пору доби	1
Виїзд на автомобільну дорогу із штучним освітленням та без нього Користування світловими приладами. Засліплення водія транспортного засобу зустрічним світлом фар Рух у транспортному потоці, маневрування, повороти ліворуч, праворуч, розвороти. Вибір необхідної швидкості, безпечних дистанцій та інтервалу залежно від різного освітлення дороги. Зустрічний роз'їзд. Проїзд перехресть, залізничних переїздів, пішохідних переходів, під'їзд до зупинок маршрутних транспортних засобів і від'їзд від них	
Контрольна перевірка - залік	0,5
Рушання від тротуару (узбіччя) Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої Рух з різною швидкістю, зупинка Рух в транспортному потоці з низькою та високою інтенсивністю руху Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд Маневрування в умовах обмеженого проїзду Зупинка і рушання з місця на підйомі Проїзд перехресть, залізничних переїздів	
Тема 6. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у складних дорожніх умовах	1
Рух на автомобільній дорозі за межами населених пунктів. Проїзд залізничних переїздів, небезпечних поворотів. Рух на крутих спусках і підйомах, зупинка і рушання з місця Переміщення буксируючого транспортного засобу із слизької ділянки автомобільної дороги, повільне рушання з місця без використання і з використанням підручних засобів (грунт, пісок, гілки тощо). Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на слизькій ділянці автомобільної дороги. Стабілізація автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) під час заносу. Поривчасте і ступінчасте гальмування на слизькій ділянці автомобільної дороги	
Тема 7. Удосконалення навичок керування автопоїздом	1

(автомобілем-тягачем з причепом) Маневрування. Розгін, термінове гальмування і маневрування на слизькій ділянці автомобільної дороги. Прийоми керування під час заносу. Удосконалення навичок маневрування в умовах обмеженого проїзду, заднім ходом Складне і екстрене маневрування. Терміновий розгін і гальмування Рух і маневрування в транспортному потоці з низькою та високою інтенсивністю руху. Взаємодія з пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка, рушення з місця зупинки чи стоянки Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, залізничних переїздів, зупинок маршрутних транспортних засобів Уміння керуватися дорожніми знаками і розміткою. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо її попередження Прийоми економічного керування автопоїздом, (автомобілем-тягачем з причепом) (повільне рушення з місця, енергійний розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції). Контраварійна підготовка Об'їзд перешкоди. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар, під час заносу автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом). Маневрування. Екстрене гальмування. Вимоги до керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) з метою його стабілізації під час заносу малої та середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу Переривчасте і ступінчасте гальмування при різному ступені прилягання коліс до автомобільної дороги	
Іспит	1
Усього	15

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 15.03.2010 — 2010 р., № 16, стор. 53, стаття 749
- **Урядовий кур'єр** від 17.03.2010 — № 49

<http://www.avtoosvita.com.ua>